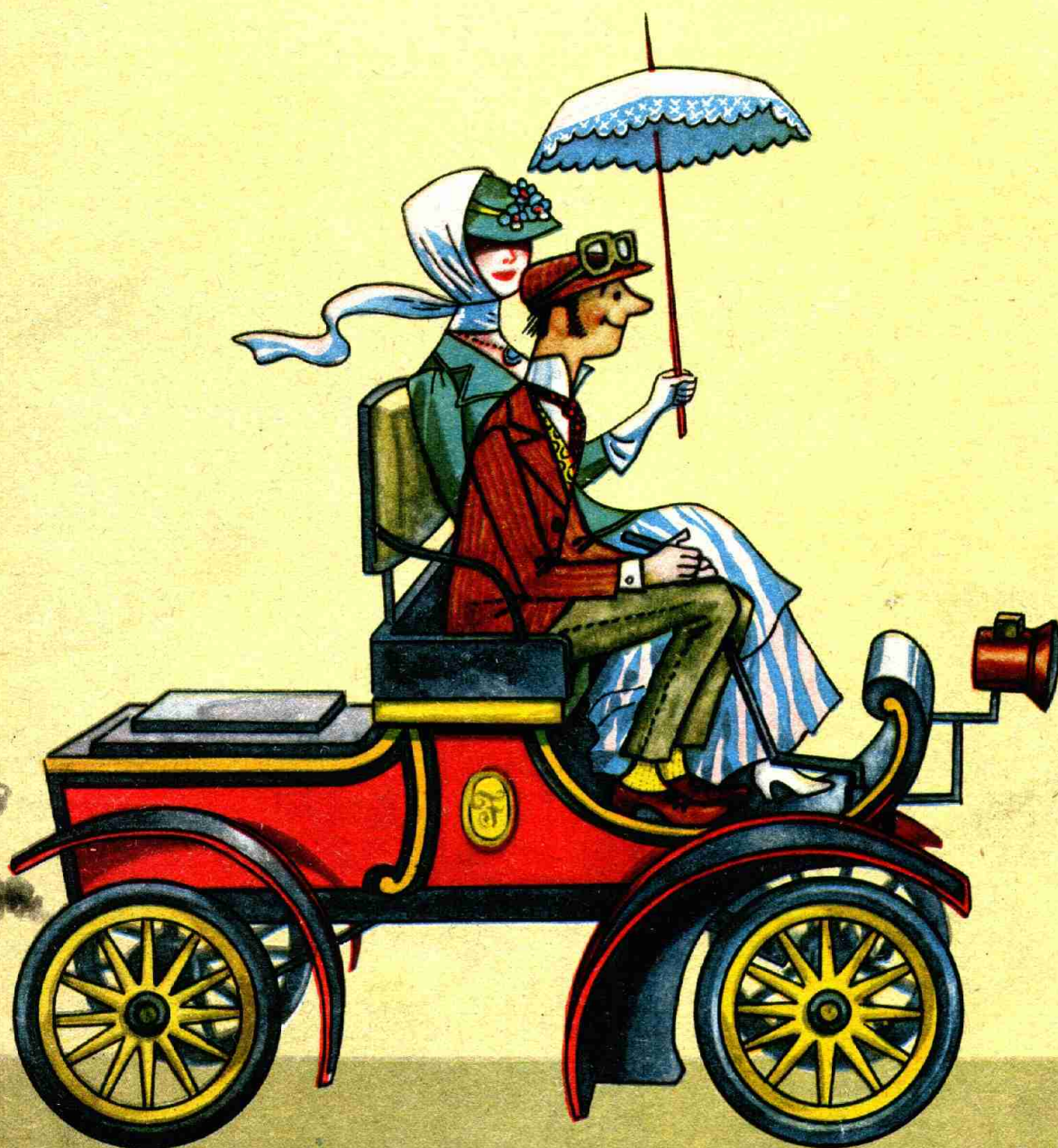

Maty
MODELARZ

ROK XI • NUMER 9 • 1968 r. • CENA ZŁ 4,50

SAMOCHÓD „OLDSMOBILE”

Opracowanie graficzne i opisowe

KAZIMIERZ OSTERCZUK

Przemysł samochodowy zaczął powstawać ok. r. 1890. W Europie w tych latach organizowano już wyścigi samochodowe, ustanawiając rekordy szybkości rzędu 30–40 km/godz. W tym czasie w Stanach Zjednoczonych były czynione próby zorganizowania przemysłu samochodowego, powstały pierwsze konstrukcje samochodów. Jednym z pierwszych modeli samochodów produkowanych w r. 1900 przez późniejszy koncern „General-Motors” był samochód marki „Oldsmobile”. Ten dwumiejscowy model z jednocylindrowym silnikiem osiągał prędkość ok. 50 km/godz.

Model „Oldsmobile” opracowany został w skali ok. 1:15, a jak wyglądała jego sylwetka, przekonać się można po sklejeniu części kartonowych według planów znajdujących się w tym numerze „Małego Modelarza”.

WSKAZÓWKI OGÓLNE

Dla ułatwienia pracy przy sklejanii modelu potrzebne są następujące narzędzia i materiały: nożyczki do wycinania części modelu z arkuszy, żyłetka ułamana ukośnie do nacinania linii załamań i dokładnego wycinania części modelu, pinceta do montażu małych elementów oraz przytrzymywanie części podczas sklejanii. Do sklejanii modelu użyć należy jednego z wielu gatunków klejów nitrocelulozowych jak np. „Crystal-Cement”, „Uniwersal” itp. Nie należy używać klejów, które długo schną lub po wyschnięciu ściągają papier w pobliżu miejsca klejenia (np. klej z rozpuszczonego celulozoidu), gdyż w obydwu wypadkach sklejonny element będzie zdeformowany a prawidłowy i dokładny montaż modelu będzie niemożliwy. Kolejność numeracji części modelu jest w zasadzie kolejnością sklejanii poszczególnych elementów modelu i stopniowego montażu w całość. Można od tej zasady odstąpić i kolejność sklejanii zastosować wg własnego uznania, lecz zawsze przed przystąpieniem do sklejanii modelu należy dokładnie przeczytać opis wykonania i zrozumieć jego treść, postępując się rysunkami szczegółowymi oraz rysunkiem zestawieniowym.

Po sklejeniu modelu ewentualne widoczne niedokładności sklejanii należy zamalować odpowiednim kolorem farb wodnych, a chcąc uzyskać trwałość zewnętrzną modelu należy cały model pomalować cienką warstwą lakieru bezbarwnego nitro.

Poszczególne elementy kół zaleca się wycinać przy pomocy cyrkla

kreślarskiego, tzw. przenośnika. Najlepiej do tego celu nadaje się przenośnik precyzyjny, w którym kąty rozwarcia nóżek regulowany jest śrubą, co gwarantuje utrzymanie stałego promienia okręgu podczas wycinania kół. Mając do dyspozycji tylko zwykły cyrkiel szkolny trzeba go przystosować do wycinania kół. W tym celu należy w miejsce grafitu w ołówku wcisnąć stalowy drut (np. szprycha rowerowa odpowiedniej średnicy) zaostrażając na oselce jego koniec w stożek. Nóżkę cyrkla również należy zaostriżyć. Tak przygotowanym cyrkiem szkolnym wycinamy okręgi kół modelu przez wodzenie nóżki cyrkla po obrysie siatki koła — nie wywierając nacisku. Obrótów cyrkiem należy wykonać tyle, aż obręcz koła „sama” oddzieli się od arkusza. Wycinać należy poczynając od średnicy większej do mniejszej. Celem uniknięcia powiększenia otworu środka okręgu należy w punkt będący środkiem okręgu wbić taką pinezkę, która w środku kołnierza ma wgłębienie, gdzie wstawiamy nóżkę cyrkla.

Ołówek, w którym w miejsce grafitu wcisnęliśmy zaostriżony drut stalowy, przyda nam się jako bardzo pożyteczne narzędzie mające w pracach modelarskich nieograniczone zastosowanie, np. jako „nakłuwacz” punktów, rysik do kopiowania linii, wiertło do wykonywania otworów w papierze czy drzewie, „łopatką” do nabierania małej ilości kleju i rozprowadzania go wąską strugą itp.

WSKAZÓWKI SZCZEGÓŁOWE BUDOWY MODELU

Cz. 1 L do 7 L (Arkusz I) oraz cz. 8P do 14P (AII). Lewa (L) i prawa (P) burta nadwozia. Wszystkie elementy należy wyciąć i nakleić w odpowiednich, oznaczonych liczbami miejscach na częściach 1L i 8P.

Cz. 15 (AIV). Po wycięciu i nacięciu linii załamań część tę należy skleić i przykleić na niej odpowiednie elementy (rys. 1). **Uwaga.** Linie przerywane naciąć po stronie nie pokolorowanej.

Cz. 16, 17, 18 (AII), 19 (AI). Wyciąć i nakleić na cz. 15.

Po przygotowaniu poszczególnych zespołów nadwozia części 1L, 8P, 15a (AIII) oraz 15 sklejaemy w jedną całość.

Cz. 20 (AII), 21 (AI). Pokrywy łuku silnika. Po sklejeniu przykleić do cz. 15.

Cz. 22 (AIV). Rama podwozia. Po wycięciu żyłetką obręczy koła (cz. 96) ramę sklejaemy i przykleja-

my do sklejonego uprzednio nadwozia (rys. 1).

Cz. 23, 24, 25L, 26P (AIII). Resory. Przed sklejeniem resorów trzeba im nadać kształt części 25, 26 (L, P) i podczas klejenia utrzymać ten kształt przyklejając poszczególne paski 23 i 24 do boku resoru tj. do cz. 25L i 26P. Po zaschnięciu kleju formujemy „uszka” resorów według przerywanych linii oznaczonych przy cz. 25L i 26P. Gotowe resory przyklejamy do cz. 22 zwracając uwagę na to, że przodem resoru jest jego dłuższy koniec.

Do dalszego montażu modelu potrzebne są drobne elementy, które należy wykonać samemu według zamieszczonego poniżej opisu oraz rysunków. Ponieważ karton, na którym wydrukowane są plany modelu, nie nadaje się do formowania rurek i wałeczków o małych średnicach, należy je wykonać z papieru gazetowego. W tym celu należy z kawałka gazety odciąć pasek o szerokości 12 cm i ściśle zwinąć „na klej” w wałek o średnicy 1,5 do 2 mm. Takich wałków należy wykonać 4 szt.; będą one służyły za osie kół, wsporniki błotników, latarni i oparcia oraz krążek kierownicy. Wszystkie wałeczki powinny mieć jednakową średnicę. Gdy wałek już dobrze wyschnie, należy wykonać 3 szt. rurek, zwijając „na klej” kilka warstw paska papieru gazetowego o szerokości 11,5 cm na wałku w ten sposób, aby rurka nie przykleiła się do niego. Wałek powinien przesuwąć się i obracać w rurce bez większego tarcia. Model został opracowany tak, że może mieć ruchomą zwrotnicę kół przednich sterowaną dźwignią sterowym z „kabiną” pojazdu, co podniesie efekt modelu, ale wymaga od wykonawcy więcej czasu i precyzji. Jeżeli decydujemy się budować model ze zwrotnicą ruchomą, to wykonujemy ją według objaśnienia znajdującego się w opisie budowy. Jeżeli zwrotnica ma być nieruchoma, wystarczy na przedniej osi wykonać takie samo zamocowanie kół, jak na osi tylnej, odcinając jednakowe długości rurek według wymiarów podanych na arkuszu IV.

WYKONANIE OSI TYLNEJ

Cz. 27, 28, 29, 30, 31 (AI). Dyfencjał. Otwory wycięte w elementach 27 i 29 muszą mieć taką średnicę, ażeby rurka osi przesuwała się w nich z lekkim oporem. Poszczególne elementy sklejaemy w jedną całość. **Uwaga.** Jeżeli wykonawca posługuje się klejem, który „dobrze klei”, wtedy przy pierście-

niach bocznych ząbki można obciąć i kleić na styk. Jeżeli klej słabiej chwytą, należy wyciąć większą liczbę ząbków. Uwaga ta odnosi się do czynności sklejanie kół modelu.

Po wyschnięciu dyferencjału należy wsunąć rurkę osi do ucha resoru, na rurkę nasunąć dyferencjał i dopiero wtedy wsunąć rurkę osi w ucho drugiego resoru, ustawić rurkę osi symetrycznie i przykleić tylko rurkę osi do resorów.

Cz. 32, 33, 34, 35 (AI). Zewnętrzne pokrywy bębnow hamulcowych. Po sklejeniu nasunąć na rurkę osi i przykleić na samych końcach osi (rysunek zestawieniowy).

WYKONANIE ZWROTNICY KÓŁ PRZEDNICH

Cz. 40, 41 (AI). Do pierścieni przykleić rurki (odcięte z rurki osi) oraz odcinki osi na koła przednie (z wałeczka osi) posługując się rys. 3. Zmontować w całość tak, żeby zwrotnica poruszała się swobodnie w głowicy. Całość przykleić do końców osi, nasuwając na rurkę osi na taką odległość, żeby wymiar był zgodny z osią tylną.

Cz. 36 i 37, 38 i 39 (AI). Głowica zwrotnicy. Skleić według rysunku zestawieniowego.

Cz. 42 i 43, 44 i 45 (AII). Uchwyt popychacza zwrotnicy. Skleić parami i przykleić do zwrotnicy (patrz rysunek zestawieniowy).

Cz. 46, 47, 48 (AIII). Popychacz zwrotnicy. W końce wkleić wałeczki i wykonać otwór na szpilkę. Długość popychacza trzeba tak uregulować, żeby zwrotnice były równoległe.

Cz. 49, 50 (AIII), 51 (AII). Resor. Skleić jak resor podwozia.

Cz. 52 (AII). Wykonać otwór i przykleić do resoru.

Z kolei posługując się rys. 2 należy wykonać drążek kierowniczy. Celem wzmocnienia można użyć drutu, na który nasuwać należy „na klej” odcinki wałeczka formując również kolejno odcinki drutu według kształtu uwidocznionego na rysunku. Następnie trzeba odciąć kawałek rurki i wkleić (pionowo) do nadwozia. Po zaschnięciu kleju zmontować w jedną całość: włożyć drążek kierowniczy w tuleję i przykleić do niego resor 49. Drugi koniec resoru częścią 52 wsunąć w szparę popychacza, a w otwór włożyć obciążoną szpilkę (rys. 5). Po zaschnięciu kleju sprawdzić działanie zwrotnicy poruszając drążkiem sterowym.

WYKONANIE KÓŁ

Cz. 53 do 60 (AI i AII). Koła szprychowe. Części te należy skleić parami tak, żeby strzałki wskazywały tę samą szprychę. W środku kół wycinamy otwory tak, aby osie obracały się w nich zupełnie swobodnie.

Cz. 61 do 68 (AIII). Pierścienie wzmacniające piasty kół. Na jedno koło należy nakleić cz. 61 i 65, na drugie cz. 62 i 66 itd. na pozostałe koła.

Cz. 69, 70, 72 (AI), 71 (AII). Elementy opony (boki, sklejki boków, bieżnik) jednego koła. Analogicznie opony na pozostałe trzy koła mają części od 73 do 84. Z elementów tych skleamy cztery opony.

Cz. 85 do 88 (AI) i 89 do 92 (AII). Obręcze kół. Skleić tak, żeby pierścienie od 89 do 92 były umieszczone wewnątrz obręczy.

Montaż kół. Do wnętrza pierścienia obręczy koła wkleić koło szprychowe. Następnie obręcz z kołem szprychowym włożyć do opony i przykleić (patrz rys. 4).

Cz. 93, 94, 95 (AIII), 96 (AIV). Obręcze kół. Przykleić do opony oraz zmontowanej już poprzednio obręczy kół. Następnie należy z rurki odciąć 4 kawałki o długości 5 mm — przykleić do pierścieni — tam gdzie zaznaczone są śruby piast kół (rys. 4).

Cz. 97 do 101 (AI). Błotnik przedni prawy.

Cz. 102 do 106 (AII). Błotnik przedni lewy.

Sklejając cz. 99 i 100 oraz 104 i 105 należy tak przyłożyć elementy, żeby krawędzie o mniejszym łuku były równe. Podczas sklejanie cz. 97 i 102 nadać im właściwy kształt.

Cz. 107 do 110 (AIV). Błotniki tylne. Podczas sklejanie tych części

należy nadać błotnikom kształt półkola. Posługując się rysunkiem zestawieniowym oraz podanymi wymiarami wsporników błotników odciętych z wałeczka osi należy błotniki odpowiednio przymocować do ramy podwozia.

Cz. 111 (AII). Chłodnica wody. Po sklejeniu przykleić do ramy.

FOTEL

Cz. 112 (AIII). Spodnia część fotela. Skleić.

Cz. 113 (AIII), 114 (AII), 115 (AI). Boczne elementy fotela. Po sklejeniu w całość przykleić do cz. 112.

Cz. 116, 117 (AIII). Oparcie fotela. Po sklejeniu elementów w jedną całość za pomocą wsporników (patrz rysunek zestawieniowy) skleić z cz. 113.

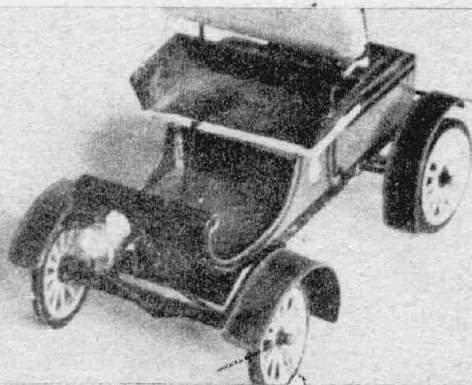
Cz. 118, 120 (AI), 119, 121 (AII). Poręcze. Po sklejeniu parami przykleić do fotela.

Cz. 122, 123 (AII, AIII). Łańcuch napędowy. Po sklejeniu obu części przykleić łańcuch do spodu ramy ustawiając w kierunku wskazanym przez strzałkę; dyferencjał na osi przesunąć tak, by łańcuch znalazł się na środku dyferencjału. Całość skleić.

Cz. 124, 124a, 125, 126, 127, 128 (AIII). Reflektor. Skleić według rysunku zestawieniowego i przykleić do karoserii za pomocą wsporników w sposób pokazany na rys. 2.

Cz. 129, 130, 131, 132 (AI). Wewnętrzne części bębnow hamulcowych. Po sklejeniu przykleić do dwóch tylnych kół.

Cz. 133, 134, 135, 136 (AI). Pierścienie czopów osiowych. Z rurki odciąć 4 kawałki o długości 4 mm. Przykleić do nich po jednym pierścieniu, po czym założyć „na klej” na osie tak, żeby nie skleić koła (rys. 4).

CZASOPISMO ZALECONE

PUBLICZNYM BIBLIOTEKOM, DOMOM KULTURY I ŚWIETLICOM, PISMEM MINISTERSTWA KULTURY I SZTUKI NR KOB-IV-5—40/64

Z DN. 6 LISTOPADA 1964 R.

Okladkę projektował
Alojzy Krakowski

WYDAJE ZARZĄD GŁÓWNY LIGI OBRONY KRAJU

Adres redakcji: Warszawa, ul. Chocimska 14, pokój 115, tel. 45-12-31 wewn. 62.
Warunki prenumeraty: Cena prenumeraty krajowej: kwartalnie — 13,50, półrocznie — 27,—, rocznie — 54,—.

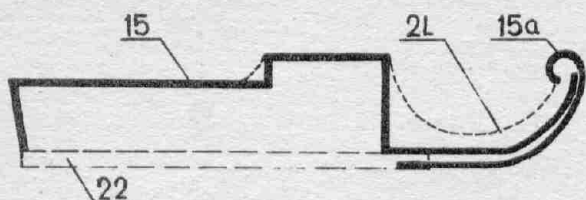
Prenumeraty przyjmowane są do 16 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty. Prenumeratę na kraj dla czytelników indywidualnych przyjmują urzędy pocztowe oraz listonosze.

Czytelnicy indywidualni mogą dokonywać wpłat również na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23. Wszystkie instytucje państwowe i społeczne mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie za pośrednictwem Oddziałów i Delegatur „Ruch”.

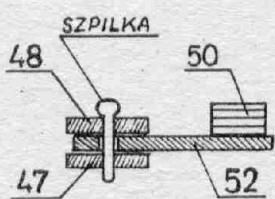
Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od krajowej, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23 konto PKO Nr 1-6-100024 tel. 20-46-88.

Egzemplarze zdezaktualizowane można nabyć w Punkcie Wysyłkowym Prasy Archiwalnej „Ruch” — Warszawa, ul. Nowomiejska 15/17, na miejscu lub na zamówienie za zaliczeniem pocztowym.

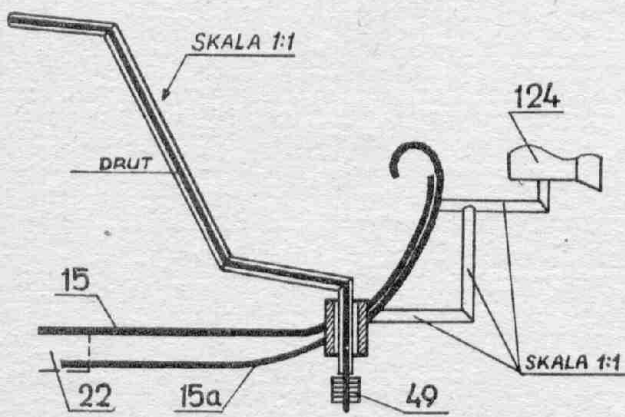
Druk Wojsk. Zakł. Graf. W-wa. Zam. 5187. Nakład 33 000. N-76.

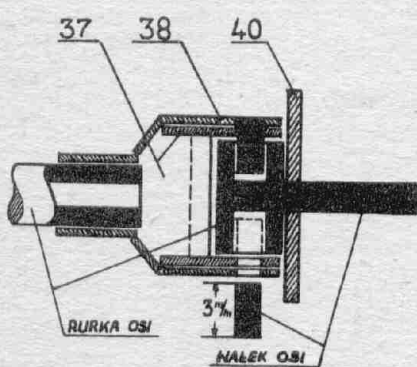
Rys. 1

Rys. 5

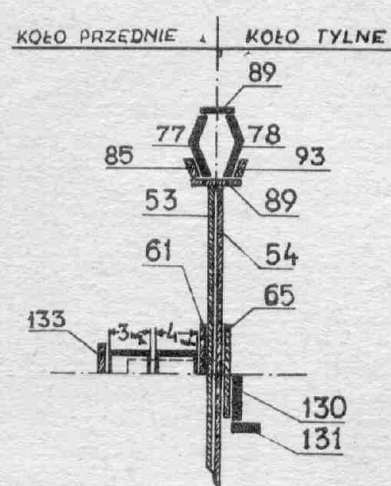

Rys. 2

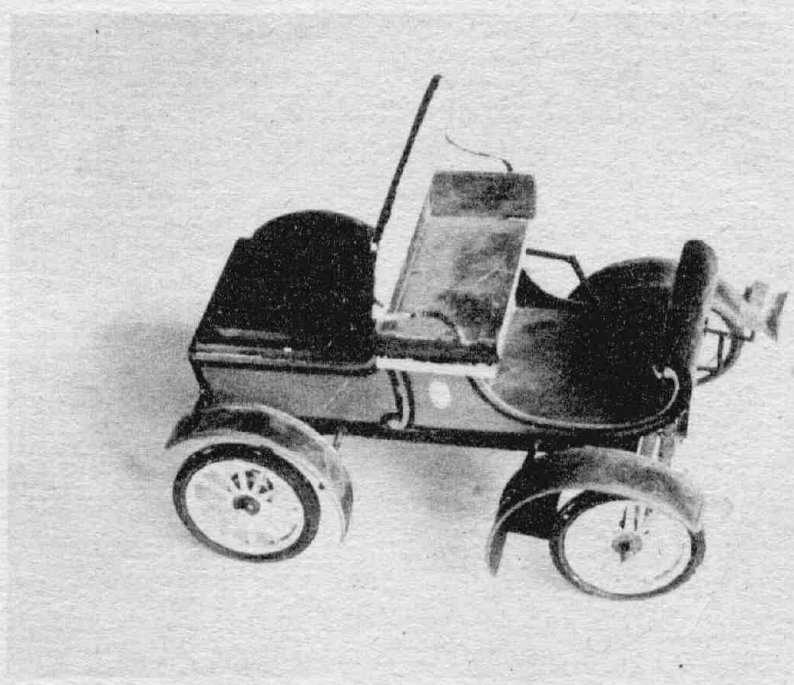

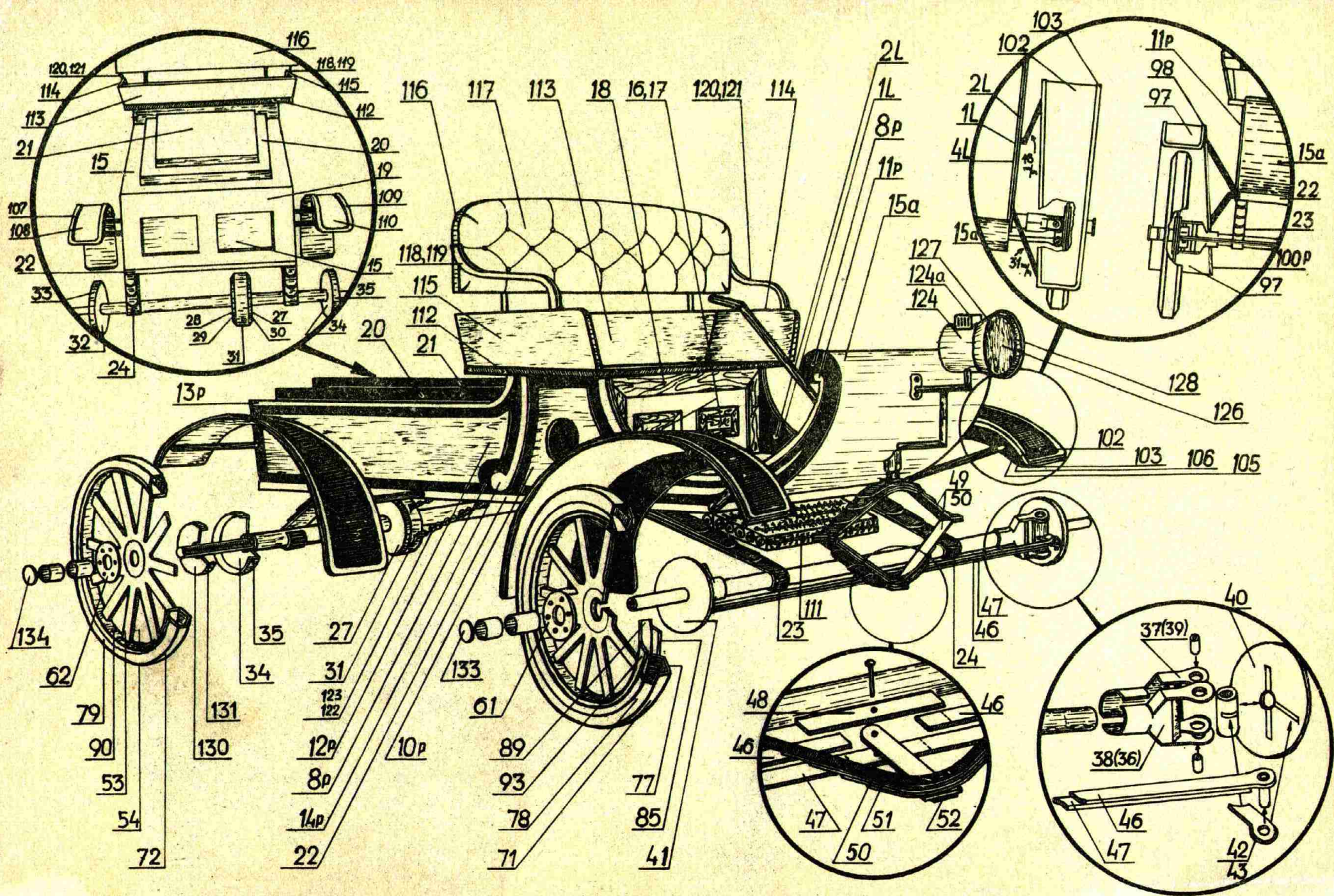
Rys. 3

model
SAMOCHODU
HISTORYCZNEGO
„OLDSMOBILE”

Rys. 4

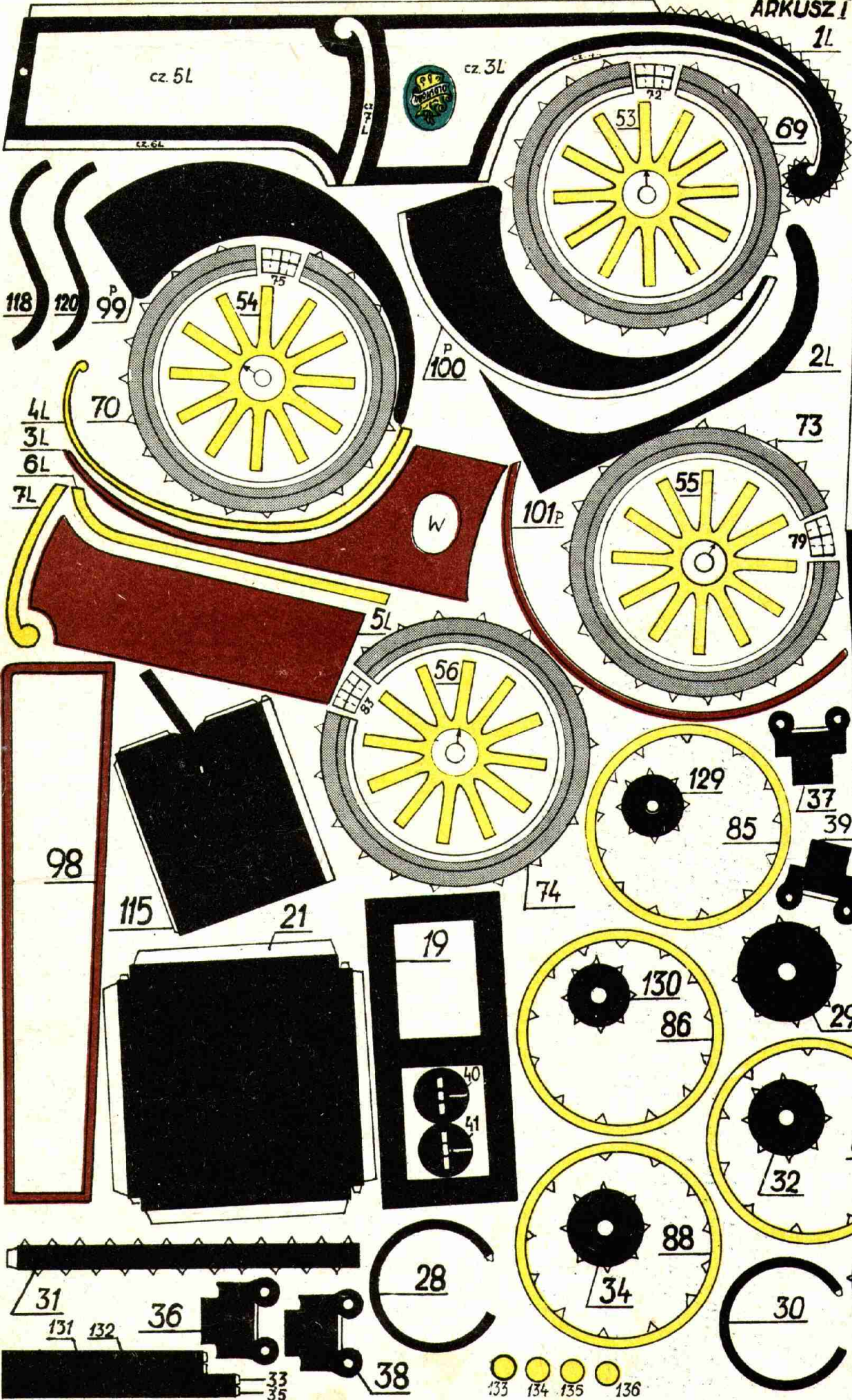
cz. 5L

cz. 3L

cz. 6L

cz. 7L

ARKUSZ II

8p

77

cz. 11p

cz. 10p

cz. 12p

9p

104

105

81

58

121

119

78

11p

10p

13p

14p

59

106

w

82

60

12p

42

44

43

111

45

122

52

71

76

80

84

17

18

20

114

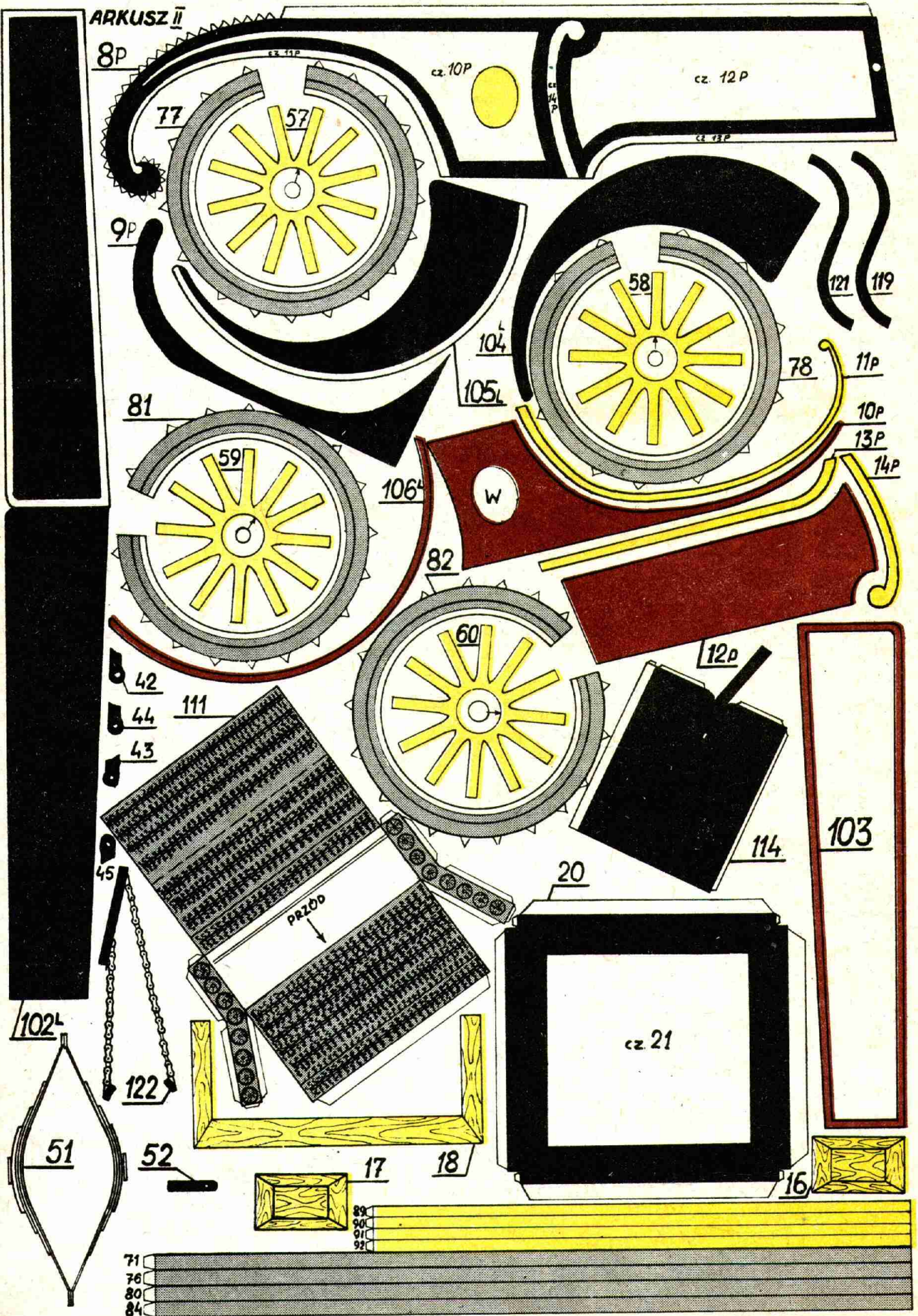
103

cz. 21

16

51

PRZÓD

ARKUSZ III

46

47

48

46

124a

125

94

126

65

66

67

68

49

50

NACIĄC

PRZÓD

PRZÓD

26L

25P

93

128

113

127

61

62

124

95

63

64

123

116

15a

cz. 114

cz. 113

cz. 115

117

23

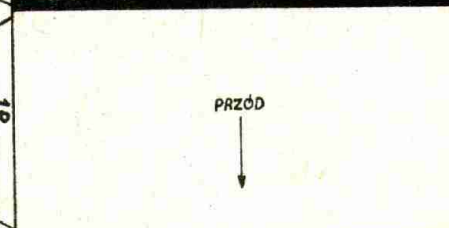
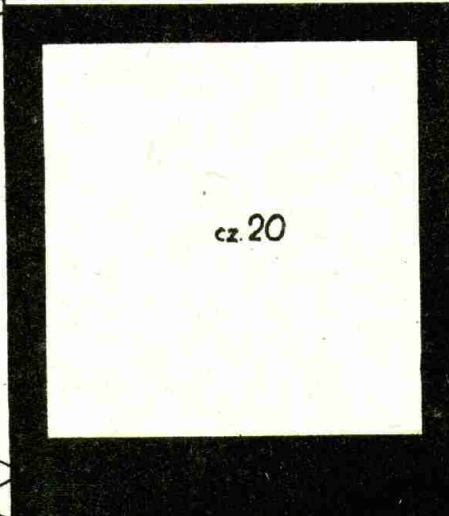
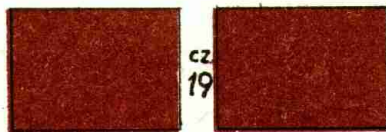
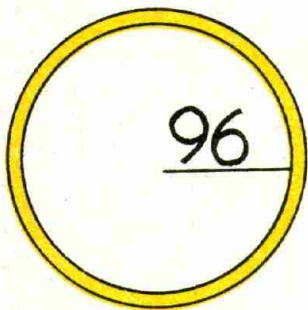
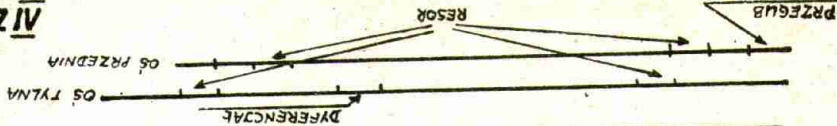
112

PRZÓD

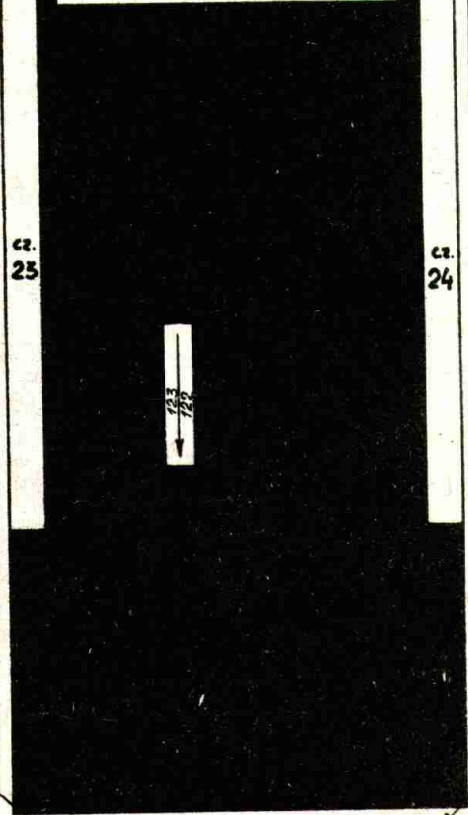
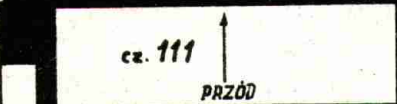
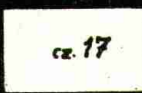
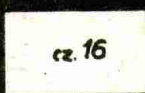
24

NACIĄC

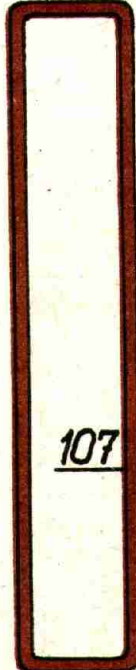
RCZCICA

cz. 18

110

108

22

15